

ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРИ МАЛИХ ГОТЕЛІВ У XX–XXI ст. ЯК ОКРЕМОГО ТИПУ БУДІВЕЛЬ

FORMATION OF THE ARCHITECTURE OF SMALL HOTELS IN THE 20th – 21st CENTURIES AS A SEPARATE TYPE OF BUILDING

Keywords: small hotel, hotel typology, tourism, boutique hotel, city hotels, mountain tourism, agrotourism.

Ключові слова: малий готель, типологія готелів, туризм, бутик-готель, міські готелі, гірський туризм, агротуризм.

¹ Associate Professor of the Department of Architectural Design and Engineering Lviv Polytechnic National University

² Graduate student of the Department of Architectural Design and Engineering Lviv Polytechnic National University

¹ Доцент кафедри архітектурного проєктування та інженерії Національного університету “Львівська політехніка”, Львів

² Аспірант кафедри архітектурного проєктування та інженерії Національного університету “Львівська політехніка”, Львів

Abstract

The hotel industry is one of the most profitable sectors of the world economy and has become the dominant direction of economic and social development of many countries. A small hotel is a hotel enterprise, the purpose of which is to provide reception, service, recreation and catering for tourists and travelers. Currently, small hotels are quite popular in different countries, meeting the modern needs of travelers. Flexibility in the approach to service, local flavor, environmental awareness and individual approach make small hotels attractive not only for tourists. The analyzed publications create an idea of the general structure of mini-hotels and their significance in the world practice of design, in turn confirming the relevance of further research that will help develop a deeper understanding of the architectural and planning features of tourist infrastructure, focusing on personalized service, design and ergonomics.

The article highlights the directions of evolution of small hotels in world practice and identifies features that influence their formation. The study of the features of the hotel industry in Ukraine makes it possible to identify the main directions of their development in modern conditions and establish the regularities of their design in different regions of our country. Small hotels have enough advantages for their owners, which make such a business profitable and interesting, and also attract tourists who seek a unique experience, authentic atmosphere and proximity to local culture. In turn, it is the regional feature that is the most important factor contributing to the development of a special type of hotel development.

Анотація

Готельне господарство є однією з найприбутковіших галузей світової економіки і стало провідним напрямом економічного та соціального розвитку багатьох країн. Малий готель – підприємство готельного господарства, метою якого є забезпечення приймання, обслуговування, відпочинку та харчування туристів та мандрівників. Нині малі готелі доволі популярні у різних країнах, відповідаючи на сучасні потреби тих, хто подорожує. Гнучкість у підході до обслуговування, локальний колорит, екологічна свідомість та індивідуальний підхід роблять малі готелі привабливими не лише для туристів. Проаналізовані публікації створюють уявлення про загальну структуру мініготелів та їх значення у світовій практиці проектування, підтверджують актуальність подальших досліджень, що допоможуть розвивати і поглиблювати розуміння архітектурно-планувальних особливостей туристичної інфраструктури, зосереджуючись на персоналізованому сервісі, дизайні та ергономічності.

У статті висвітлено напрями еволюції малих готелів у світовій практиці та визначено особливості, що впливають на їх формування. Вивчення особливостей готельних господарств України дає можливість виявити основні напрями їх розвитку в сучасних умовах та встановити закономірності їх проектування в різних регіонах нашої країни. Малі готелі мають достатньо переваг, які роблять цей бізнес прибутковим і цікавим для власників, а також приваблюють туристів, які прагнуть унікального досвіду, автентичної атмосфери та близькості до місцевої культури. Саме регіональні особливості є найважливішим фактором, що сприяє розвитку особливого типу готельної забудови.

Постановка проблеми

Готельне господарство стало однією з найприбутковіших галузей світової економіки і провідним напрямом економічного та соціального розвитку багатьох країн. Ця сфера також може забезпечити хороші результати для України. Малий готель – підприємство готельного господарства, метою якого є забезпечити приймання, обслуговування, відпочинок та харчування туристів. У таких готелях мінімальна кількість обслуговуючого персоналу, але атмосфера зручна та комфортна. Гідний рівень обслуговування, зручне розташування та комплекс стандартних послуг за доступними цінами є додатковими перевагами закладів.

Сьогодні малі готелі доволі популярні у різних країнах, відповідаючи на сучасні потреби тих, хто подорожує. Гнучкість у підході до обслуговування, локальний колорит, екологічна свідомість та індивідуальний підхід роблять малі готелі привабливими не лише для туристів. Вони стали важливою частиною туристичної індустрії, пропонуючи унікальний досвід, підвищуючи інтерес до культури та традицій конкретних регіонів.

Малий готель – це невеликий заклад гостинності, зазвичай із обмеженою кількістю номерів, часто до 150 кімнат. Такий формат готелю орієнтований на створення затишної, персоналізованої атмосфери для своїх гостей. На відміну від великих мережевих готелів, малі готелі зазвичай не мають великої інфраструктури, такої як конференц-зали чи розкішні спортивні комплекси, і часто працюють незалежно від готельних мереж.

Загалом, еволюція малих готелів демонструє, як цей сектор гостинності пристосовується до нових реалій і запитів суспільства, стаючи не лише місцем проживання, а й частиною культурного досвіду для гостей. Малі приватні готелі в Україні, які часто називають “садибами” або “гостинними дворами”, набувають популярності завдяки їх унікальності, індивідуальному підходу до гостей тощо. Архітектура таких закладів має певні особливості, що відображають як традиції, так і сучасні тенденції в галузі обслуговування. Вивчення особливостей готельних господарств України дає можливість виявити основні напрями їх розвитку в сучасних умовах та встановити закономірності їх проектування у різних регіонах нашої країни.

Малі готелі мають чимало переваг, які роблять такий бізнес прибутковим і цікавим для власників, а також приваблюють туристів, які прагнуть унікального досвіду, автентичної атмосфери та близькості до місцевої культури. Мініготель володіє ресурсом, який здатний відобразити особливості й культуру місцевості, пропонуючи гостям можливість не лише відпочити, а й ознайомитися із місцевими традиціями та природними краєвидами регіону. Нині саме регіональні особливості є найважливішим фактором, що сприяє розвитку особливого типу готельної забудови. Сьогодні у Західній Україні популярними локаціями для малих готелів є Львів, Трускавець, Яремче, Буковель, Космач, Буковинські Тарашани, Колочава тощо. Проте цей перелік можна сміливо доповнювати новими локаціями, із чудовим потенціалом вдалих осередків для розвитку готельних господарств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Для повного розуміння особливостей мініготелів здійснено кілька комплексних досліджень, що допомогли визначити маркетингові, економічні та правові фактори (Безуглий, 2018; Безуглий, Рябов, 2013, Іванова, 2008). Наукові дослідження, в яких проаналізовано перспективи розвитку туристичної галузі, а також роль туризму у соціально-економічному розвитку, дають змогу з'ясувати культурні та туристичні аспекти України. Такі праці допомагають популяризувати та зберігати унікальні риси української культури й туристичного потенціалу (Гоблик, 2006; Панченко, 2009; Кудиненко, Яцина, 2019). Сучасні тенденції та напрями розвитку архітектури громадських будівель висвітлено у працях В. В. Куцевича (Куцевич, 2009, 2014). Низка досліджень стосується архітектурно-планувальних рішень готелів, висвітлює загальні аспекти архітектури та дизайну (Семиколєнова, 2005; Славута, 2000).

Наукові дослідження архітектурно-планувальних особливостей мініготелів сьогодні охоплюють різні аспекти, зокрема особливості дизайну, використання простору, екологічність і навіть психологію впливу на гостей. Проаналізовані публікації створюють уявлення про загальну структуру мініготелів та їх значення у світовій практиці проєктування, підтверджуючи актуальність подальших досліджень, що допоможуть розвивати і поглиблювати розуміння архітектурно-планувальних особливостей туристичної інфраструктури, зосереджуючись на персоналізованому сервісі, дизайні та ергономічності.

Мета статті

Мета статті – висвітлити напрями еволюції малих готелів у світовій практиці та встановити особливості, що впливають на їх формування.

Виклад основного матеріалу

Малі готелі – це невеликі будівлі, найчастіше на 15–50 номерів, у великих містах іноді до 150. Переважно можна знайти невеликі готелі від двох до чотирьох зірок. Такі резиденції є у великих і малих містах, найчастіше вони сконцентровані в історичних і туристичних районах. В описанні мініготелю часто вказують важливу інфраструктуру: басейн, зону барбекю, зону відпочинку тощо. Номери типу люкс та напівлюкс обладнані всім необхідним для проживання. Вони комфортні та підвищують статус комплексу.

Аналіз зарубіжних малих приватних готелів можна виконати за кількома ключовими аспектами, такими як ринкові тенденції, конкурентні переваги, цільова аудиторія, стратегія маркетингу та виклики, із якими вони стикаються. Прототипи сучасних малих готелів з'явилися на початку ХХ ст. – це були пансіони та невеликі гостьові будинки. До початку ХХ ст. готельний бізнес розвивався переважно у форматі великих, класичних готелів, розташованих у великих містах та туристичних центрах. Однак разом із популяризацією подорожей середньої та робітничої верств населення виникла потреба у дешевшому, але комфортному житлі.

Після Другої світової війни розвиток туризму та економічне піднесення сприяли появі нового типу мандрівників – тих, хто прагнув менш офіційного середовища, ніж те, що панувало у класичних великих готелях. У цей час у Європі та Північній Америці активно розвивалися сімейні готелі, які пропонували доступне житло в приємній атмосфері. Це сприяло розвитку курортних зон із мініготелями, які обслуговували відпочивальників та туристів.

У 70–80-ті роки у США і Європі починають відкривати бутик-готелі, які зосереджуються на унікальності та індивідуальності. Бутик-готель (англ. Boutique hotel) – тип готелів, які спочатку з'явилися в Північній Америці та Великобританії. Це невеликі готелі з унікальним оформленням кожного номера. Назву “бутик-готель” Стів Рубель використав уперше у 1984 р. для свого готелю “Морган”, яким володів разом із Єном Шрагером (Запоріжжя: сім шляхів до пригод, 2018). Бутик-готелі пропонували незвичний дизайн і високий рівень сервісу, що відрізняло їх від традиційних готелів. Це стало початком нової ери малих готелів, орієнтованих на створення атмосфери, стилю і гнучкості у задоволенні потреб гостей. Першим у світі бутик-готелем вважають “The Blakes Hotel” у Лондоні, який відкрила у 1978 р. дизайнер Анушка Хемпель (рис. 1). Цей готель швидко став відомим завдяки унікальному, витонченому стилю і новаторському підходу до гостинності. А. Хемпель створила простір, у якому кожен номер був оформлений в індивідуальному стилі, з інтер'єрами, що відображали культури різних країн (“London” Travel & Consulting”, 2008). У 1984 р. у Нью-Йорку відкрився ще один знаковий бутик-готель – “Morgans Hotel” Ієна Шрагера та Стіва Рубелла (рис. 2). Вони додали до концепції бутик-готелів ідею “гостинного театру” – створення атмосфери, що дарує гостям особливі емоції та відчуття перебування у розкішному та стильному місці (Nochi, 2024).

Рис. 1. Бутик-готель “The Blakes Hotel” у Лондоні.
 (“London” Travel & Consulting”, 2008)

Рис. 2. Бутик-готель “Morgans Hotel” у Нью-Йорку
(Nochi, 2024)

У XXI ст. зросла популярність малих готелів, що пропонують екодружні умови проживання та використовують енергоощадні ресурси. Ці екоготелі не лише надають можливість відпочинку, але й демонструють екологічно свідомий підхід до туризму, надихаючи своїм прикладом та пропонуючи унікальний досвід для гостей. З іншого боку, розвиток технологій привів до упрощення систем онлайн-бронювання, автоматизації послуг та використання цифрових технологій для персоналізованого сервісу, завдяки чому гості можуть заздалегідь самостійно вибрати готель з унікальним дизайном, розташуванням та умовами, що відповідають їхнім особистим вподобанням.

Готель “Whiterpod Eco-Luxury Hotel” складається із геодезичних куполів, розташованих у швейцарських Альпах, де створено всі умови для мінімального впливу на природу (рис. 3). Whiterpod використовує відновлювану енергію, а самі куполи зведено на тимчасових платформах, щоб не зашкодити природному ландшафту. Готель також активно підтримує місцеву екосистему, мінімізуючи кількість сміття та використання води (Yana Luxury Travel, 2024).

На острові Фого в Ньюфаундленді розташований “Fogo Island Inn” – екоготель, відомий екологічною архітектурою та підтримкою місцевої громади. Готель використовує місцеві матеріали, зберігає тепло, а також організовує заходи для збереження культурних традицій місцевих мешканців. Гості можуть брати участь у екскурсіях, щоб краще зрозуміти природу та культуру острова (Tripadvisor LLC, 2024).

Готель “Camp Glenorchy Eco Retreat” розташований у мальовничій місцевості Південного острова Нової Зеландії та побудований із застосуванням принципів сталого будівництва (рис. 4). Camp Glenorchy використовує сонячні панелі та зберігає дощову воду для потреб готелю. Більшість будівельних матеріалів – перероблені, а дизайн забезпечує мінімальні втрати тепла (Mason&wales architects, 2024).

Пандемія COVID-19 створила не лише нові виклики для суспільства, але й нові можливості для малих готелів. Зросла популярність віддалених локацій, приватних вілл, сімейних котеджів та апарт-готелів. У таких місцях менше контактів з іншими гостями, вони дають змогу дотримуватися соціальної дистанції. Це сприяло популяризації малих готелів серед тих, хто шукає безпечний відпочинок у комфортних умовах.

Завдяки розвитку інтернету малі готелі тепер можуть самостійно просувати свої послуги, що сприяє їх глобальному поширенню. Зростання популярності індивідуальних подорожей та бажання відпочивати в унікальних місцях спонукали до розвитку невеликих, незалежних готелів, здатних швидко адаптуватися до нових потреб гостей. Такі готелі часто вибирають туристи, які хочуть ознайомитися з місцевою культурою та унікальним колоритом.

Рис. 3. Готель “Whitepod Eco-Luxury” Hotel (Швейцарія) (Yana Luxury Travel, 2024)

Рис. 4 “Camp Glenorchy Eco Retreat” (Нова Зеландія) (Mason&wales architects, 2024)

Класифікація готелів – важливий етап їх аналізу, маркетингу та забезпечення відповідності очікуванням гостей. Загальновідомі методи класифікації готелів ґрунтуються на кількох ключових критеріях, таких як розмір, рівень послуг, цільова аудиторія, розташування та тип управління. Основні методи, які можна застосувати для класифікації готелів: за розміром, за рівнем послуг (зірковість), класифікація за типом цільової аудиторії, за типом розташування, за типом управління, за стилем та концепцією, за тривалістю проживання. Ця класифікація допомагає розуміти обсяг обслуговування та можливості готелю для різних груп гостей. Але традиції, особливості місцевості, населення визначають певні фактори, що впливають на унікальність, вартість та попит на послуги місцевих малих готелів. Загалом сталої класифікації малих готелів нині немає. Можна виділити малі готелі за місцем розташування, класифікувати їх залежно від навколишнього середовища, близькості до туристичних або природних об’єктів та рівня доступності, набору функцій. Це впливає на їхню цільову аудиторію, тип послуг і загальну атмосферу.

Міські готелі розташовані в центральних районах міст або безпосередньо поблизу історичних, культурних чи ділових центрів. Це стильні готелі з індивідуальним дизайном та концепцією, які створюють особливу атмосферу і часто розташовані в історичних будівлях. Сьогодні бутик-готелі популярні у Львові, Ужгороді, Мукачеві, оскільки ці міста мають багату архітектурну спадщину. Такі готелі, як “Vintage Boutique Hotel” у Львові та “Old Continent” в Ужгороді, пропонують гостям автентичний досвід і часто невелику кількість номерів із унікальним інтер’єром. Підходять для тих, хто здійснює бізнес-подорожі, туристів, які відвідують культурні заходи або приїжджають оглянути визначні пам’ятки.

Готелі, розташовані на околицях великих міст або в передмістях, де є більше простору і можливостей для спокійного відпочинку, створюють затишну атмосферу для сімей з дітьми чи невеликих компаній. Малі готелі у передмістях зазвичай дбають про екологічну атмосферу, часто доповнюючи її цікавим набором додаткових функцій у вигляді смачних сніданків, спа-зон, прогулянкових територій. Наприклад, затишний готель у с. Зимна вода “Галицькі витребеньки” (рис. 5), готель “Status” (рис. 6) або “Гетьман” (с. Сокільники) пропонують класичні номери та ресторан. Це бюджетні варіанти для спокійного відпочинку недалеко від Львова.

Готелі біля туристичних пам’яток розташовані поблизу замків, історичних музеїв, унікальних природних місць (водоспадів, заповідників). Малі готелі є біля замку Паланок у Мукачеві (рис. 7), замку в Ужгороді (рис. 8) або національних парків у Карпатах. Найчастіше ці готелі називають “ліжко та сніданок”, оскільки вони пропонують базові умови для ночівлі та сніданок, що входить у вартість. У Львові, Івано-Франківську, Ужгороді можна знайти такі готелі, які забезпечують доступне розміщення та сніданок із традиційними місцевими стравами. Зручне тимчасове перебування для мандрівників забезпечують також готелі біля транспортних вузлів – залізничних або автобусних станцій, аеропортів у великих містах України.

Рис. 5. Готель "Галицькі витребеньки"
(с. Зимна Вода) (booking.com 2024)

Рис. 6. Готель "Status"
(с. Малехів) (booking.com 2024)

Чимало малих готелів розташовані в курортних містах і зонах, де є природні ресурси для оздоровлення, наприклад, мінеральні джерела або чисті природні зони. У Трускавці, Моршині або Східниці, що відомі своїми мінеральними джерелами, багато оздоровчих невеликих готелів, що спеціалізуються на оздоровленні із використанням мінеральних вод та спа-процедур. Такі готелі пропонують програми з лікувальною водою та різні оздоровчі процедури, розраховані на кілька днів або тижнів. Це, наприклад, готелі "Грін Парк" і "Свितязь" у Трускавці, які мають невеликі спа-комплекси та надають медичні консультації (рис. 9).

Рис. 7. Мініготель "Паланок"
(м. Мукачеве) (booking.com 2024)

Рис. 8. Готель "Камелот" (м. Ужгород)
(booking.com 2024)

Малі готелі, цільова аудиторія яких – туристи, що відвідують гори для активного відпочинку (катання на лижах, піші походи, велоспорт), розташовані в гірських регіонах. Особливо популярні у Карпатах. Часто збудовані у формі шале, котеджів або маленьких будиночків. Малі готелі є у Буковелі, Яремче, Ворохті, що пропонують доступ до гірськолижних трас, маршрути для трекінгу, зони відпочинку з видом на гори (рис. 10–12). Такі заклади часто мають обмежену кількість номерів або індивідуальні котеджі, що забезпечують гостям більше приватності. Це ідеальний варіант для відпочинку на природі, особливо взимку під час гірськолижного сезону. Наприклад, готелі типу "Fomich Hotel" у Буковелі пропонують комфортне проживання поблизу трас і панорамні гірські краєвиди.

Готелі у заповідниках та природних парках розташовані в межах або біля природних заповідників, національних парків і охоронюваних природних зон. Малі готелі є поблизу національного парку "Сколівські Бескиди" та Карпатського біосферного заповідника. Приозерні готелі розташовані біля водойм – озер, річок, водоспадів, що приваблюють туристів природними краєвидами і спокоєм. Малі готелі діють біля озера Синевир, річок Прут або Дністер, які пропонують зони для пікніків, екологічний активний відпочинок на воді.

Рис. 9. Готельно-курортний оздоровчий комплекс “Свитязь” (м. Трускавець) (booking.com 2024)

Рис. 10. Мініготель “Chalet CrepDeChine Hotel” (с. Буковель) (booking.com 2024)

У Карпатах, де особлива увага приділяється природному середовищу, активно розвиваються екоготелі. Ці заклади побудовані з природних матеріалів і пропонують екологічні умови проживання, часто мають спа-зону з традиційними карпатськими процедурами, зокрема у чанах, банях. Популярні в селах і малих містечках, таких як Ворохта, Верховина, Яблуниця. Наприклад, “Reikartz Карпати” у Жденієво спеціалізується на етнотуризмі, а також пропонує програми оздоровлення та активного відпочинку.

Рис. 11. Мініготель “Baza Smart Hotel” (с. Буковель) (booking.com 2024)

Рис. 12. Мініготель “Ego Hotel” (с. Яблуниця) (booking.com 2024)

Сільські готелі та агротуристичні комплекси розташовані в сільських місцевостях, де збереглися автентичні сільські традиції та спосіб життя. Часто ці готелі оформлені в етнічному стилі та пропонують відпочинок на природі. Екоготелі є в Косові, Верховині, селах поблизу Яремче, які пропонують гостеві будинки з традиційним інтер'єром, страви місцевої кухні, екскурсії до народних майстрів. Невеликі сімейні готелі часто створюються як частина приватного бізнесу і забезпечують затишну, “домашню” атмосферу. Вони популярні в Карпатах, особливо в туристичних містах, таких як Яремче, Славське, Татарів (рис. 13, 14).

Багато мініготелів пропонують туристам дерев'яні будинки або кімнати, оформлені в карпатському стилі, що дає змогу гостям відчути традиційний колорит. Прикладами таких готелів є “Корона” в Татарові та “Ведмежа гора” у Яремче (рис. 20). У таких мініготелях особлива структура – найчастіше власники та персонал садиби тут мешкають поруч з туристами (є окрема житлова будівля сім'ї власника), у них доволі розвинене приватне сільське господарство.

Варто згадати відомчі готелі, які належать певним установам, організаціям або підприємствам та призначені для проживання їхніх працівників чи гостей. Такі готелі часто розташовані поруч з основними офісами, виробничими об'єктами або в місцях, де працівники можуть потребувати короткострокового житла під час відряджень чи виконання певних проєктів.

Рис. 13. Екокурорт “Ізкі” (с. Ізкі)
(booking.com 2024)

Рис. 14. Екосадиба “Під Скалкою” (с. Колочава)
(booking.com 2024)

Такі готелі в Україні історично були поширеним типом житла, особливо за часів Радянського Союзу. Їх засновували великі державні підприємства, міністерства та установи для тимчасового проживання своїх працівників або для приїжджих співробітників під час відряджень. Найчастіше їх надавали працівникам на пільгових умовах або навіть безкоштовно. Після розпаду СРСР багато таких готелів змінили статус і перейшли у приватну власність або стали частиною комерційного сектору.

Рис. 15. Готель “Ведмежа гора” (м. Яремче)
(booking.com 2024)

Рис. 16. Готель “Карпатські джерела”
(м. Яремче) (booking.com 2024)

Класифікація за місцем розташування допомагає малим готелям розробляти стратегії, спрямовані на задоволення потреб певних груп туристів, що сприяє підвищенню їхньої популярності та ефективності. Використання екологічних матеріалів і технологій (енергоощадні системи, будівництво із місцевих матеріалів, сонячні батареї) збільшує привабливість для еко-туристів і зменшує витрати на утримання. У проєктах малих готелів зазвичай практикують оптимальні інженерні рішення для організації просторів – зони загального користування, ресторани, зони відпочинку, спа. Ретельно продумані внутрішні простори – розміри та зручність номерів, господарських приміщень та загальних просторів для відпочинку підвищують комфортність перебування там та оптимально знижують вартість їх обслуговування для власників. Малі готелі значно швидше адаптуються до змін у попиті, трансформуються під сучасні потреби суспільства.

Упровадження широкого переліку різноманітних типів малих готелів створює об’єктивний потенціал для розвитку матеріальної бази у сфері послуг різних географічних регіонів України. Завдяки урахуванню таких факторів, як природні умови, культурно-історичні цінності,

упровадження сучасних технологій та концепцій готельних господарств, малі готелі України поступово знаходять своє місце на світовому туристичному ринку завдяки унікальному поєднанню автентичного стилю, гостинності та вигідному співвідношенню ціни і якості.

Висновки

Малі готелі – невеликі готелі, зазвичай із 10–150 номерів, що забезпечують індивідуальний підхід до обслуговування гостей та затишну атмосферу, почали формуватися у США та Європі на початку XX ст., коли зростала потреба у зручному та доступному відпочинку для мандрівників різних соціальних рівнів.

Сьогодні цей сегмент готельного бізнесу впевнено розвивається на теренах України. Виконаний аналіз висвітлює напрями подальшого дослідження для визначення:

- чіткої термінології та класифікації малих готелів;
- критеріїв розташування та функціонального наповнення будівель чи комплексів малих готельних господарств;
- типології щодо місткості та видів відвідувачів;
- юридично-правових особливостей малих готелів в Україні.

Для сталого розвитку малих готелів та підвищення ефективності їх роботи важливо зосередитися на кількох ключових чинниках. Вони допомагають забезпечити стабільний потік клієнтів, підвищити рівень задоволення гостей та покращити економічні показники:

- якість обслуговування та індивідуальний підхід до гостей, забезпечення унікальних вражень, які виходять за межі стандартного проживання, ефективне ціноутворення з урахуванням попиту, сезонності та рівня конкуренції;
- зниження витрат на операційні процеси – від енергозбереження до ефективного використання ресурсів дасть змогу знизити загальні витрати та зробити роботу готелю прибутковішою;
- екологічні практики – економія води та електроенергії не тільки допоможуть знизити витрати, але й зроблять їх привабливішими для гостей, які підтримують стійкий туризм.

Ці дослідження дадуть змогу врахувати всі ключові фактори для успішного проектування, будівництва і розвитку малих готелів, які відповідатимуть очікуванням гостей, будуть економічно ефективними і впишуться в культурний і природний ландшафт України.

Бібліографія

Безуглий І. В. (2018). *Інноваційна основа формування національних готельних мереж України* [online]. Глобальні та національні проблеми економіки. № 22. Доступно: < <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/27.pdf> > [Дата звернення 11 Вересня 2024].

Безуглий І. В., Рябов І. Б. (2013). *Наукові аспекти формування рекреаційно-туристичного бренду України*. Науковий вісник ЧЛПЕУ. № 3(19). С. 148–157.

Гоблик В. В. (2006). *Аналіз готельного господарства як підсистеми туристично-рекреаційного комплексу Закарпатської області*. Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Соціально-економічний розвиток регіону: діагностика, стратегія, управління. Вип. 4. С. 28–42.

Запоріжжя: сім шляхів до пригод. (2018). *Тур-словник: бутик-готель, крижаний готель, розкиданий готель* [online]. Доступно: <<https://zaporizhzhia.city/news/tur-slovník-butik-otel-krizanij-gotel-rozkidaniy-gotel>> [Дата звернення 11 Вересня 2024].

Іванова, Л. О. (2008). *Дослідження сучасного стану ринку готельних послуг в Україні*. Маркетинг в Україні. № 1. С. 3–38.

Катаргіна Т. (2019). *Використання пам'яток в системі індустрії туризму за кордоном*. Історико-культурний туризм: український та світовий досвід. Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції. Київ: Фоліант. С. 14–28.

- Кудиненко Є., Яцина А. (2019). *Відпочинок у селі, або Перспективи розвитку агротуризму*. Kurkul.com [online]. Доступно: <<https://kurkul.com/interview/496-vidpochinok-u-seli-abo-perspektivi-rozvitku-agroturizmu>> [Дата звернення 8 Жовтня 2024].
- Куцевич В. В. (2009). *Архітектурно-планувальна організація та питання нормативного забезпечення проектування сучасних готелів*. Будівництво України. № 8. С. 8–13.
- Куцевич В. В. (2014). Архітектурна типологія громадських будинків і споруд. Сучасні тенденції розвитку. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Вип. 35. С. 376–38.
- Панченко Т. Ф. (2009). *Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура*: монографія. К.: Логос. 176 с.
- Сайт міста Звягель (2019). *Що таке міні-готель?* Доступно: [online] <<https://www.04141.com.ua/list/336050>> [Дата звернення 14 Жовтня 2024].
- Семиколєнова, С. В. (2005). *Особливості класифікації і групувань готельних підприємств в Україні та інших країнах світу*. Наукові записки: т. 44.: Економічні науки. К.: Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”. С. 97–100.
- Славута, О. І. (2000). *Напрямки реорганізації діяльності готельних підприємств України*. XXX науково-технічна конференція преподавателей, аспирантов и сотрудников ХГАГХ: программа и тезисы докладов. Ч. 3: Общественно-экономические науки. Х.: МОН Украины, ХГАГХ. С. 26–27.
- booking.com (2024). *Booking Holdings Inc., світовий лідер у сфері онлайн-туризму та супутніх послуг* [online]. Доступно: <https://www.booking.com/index.ru.html?label=gog235jc-1BCAso6QFCE2dhhH10c2tpLXZ5dHJlYmVua3lIKVgDaOkBiAEBmAEhuAEXyAEP2AEB6AEBiAIBqAIDuAK_Id> [Дата звернення 2 Жовтня 2024].
- “London” Travel & Consulting (2008). *Отель Blakes в Лондоне* [online]. Доступно: <<https://london.kiev.ua/oteli-5-zvezd/otel-blakes-v-londone.html>> [Дата звернення 2 Жовтня 2024].
- Karen Tina Harrison (2017). *What Are Boutique Hotels*. *About Travel* [online]. Доступно: <<https://web.archive.org/web/20170103191829/http://luxurytravel.about.com/od/hotelandresorts/tp/What-Are-Boutique-Hotels.htm>> [Дата звернення 2 Жовтня 2024].
- MASON&WALES ARCHITECTS (2024). *Camp Glenorchy, Eco-Lodge* [online]. Доступно: <<https://www.masonandwales.com/work/camp-glenorchy>> [Дата звернення 2 Жовтня 2024].
- Nochi (2024). *Morgans Hotel – A Morgans Original* [online]. Доступно: <<https://morgans-new-york-hotel.nochi.com.ua/#lg=315935&slide=411896427>> [Дата звернення 2 вересня 2024].
- Tripadvisor LLC, (2024). *Fogo Island Inn* [online]. Доступно: <https://www.tripadvisor.ru/Hotel_Review-g1453896-d4322085-Reviews-Fogo_Island_Inn-Joe_Batt_s_Arm_Fogo_Island_Newfoundland_Newfoundland_and_Labrador.html> [Дата звернення 16 Серпня 2024].
- Yana Luxury Travel (2024). *Whitepod Hotel* [online]. Доступно: <<https://yana.kiev.ua/ru/hotels-9252-whitepod-hotel.html>> [Дата звернення 16 Серпня 2024].

Reference

- Bezuhlyi I. V. (2018). *Innovatsiina osnova formuvannia natsionalnykh hotelnykh merezh Ukrainy* [online] Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. No. 22. Dostupno: < <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/27.pdf>> [Date of reference 11 Veresnia 2024].
- Bezuhlyi I. V., Riabov I. B. (2013). *Naukovi aspekty formuvannia rekreatsiino-turystychnoho brendu Ukrainy*. Naukovyi visnyk ChLIEU. No. 3(19). S. 148–157.
- Hoblyk V. V. (2006). *Analiz hotelnoho hospodarstva yak pidsystemy turystychn-rekreatsiinoho kompleksu Zakarpatskoi oblasti. Sotsialn-ekonomichni doslidzhennia v perekhidnyi period. Sotsialn-ekonomichni rozvytok rehionu: diagnostyka, stratehiia, upravlinnia*. Vyp. 4. S. 28–42.
- Zaporizhzhia: sim shliakhiv do pryhod (2018). *Tur-slovnnyk: butik-hotel, kryzhanyi hotel, rozkydanyi hotel* [online]. Dostupno: <<https://zaporizhzhia.city/news/tur-slovnnyk-butik-otel-krizaniy-gotel-rozkidaniy-gotel>> [Date of reference 11 Veresnia 2024].
- Ivanova, L. O. (2008). *Doslidzhennia suchasnoho stanu rynku hotelnykh posluh v Ukraini*. Marketynh v Ukraini. No. 1. S. 36–38.

Katarhina T. (2019). *Vykorystannia pamiatok v systemi industrii turyzmu za kordonom*. Istoryko-kulturnyi turizm: ukrainskyi ta svitovyi dosvid. Zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii. K.: Foliant. S. 14–28.

Kudynenko Ye., Yatsyna A. (2019). *Vidpochynok u seli, abo Perspektyvy rozvytku ahroturyzmu*. Kurkul.com [online]. Dostupno: <<https://kurkul.com/interview/496-vidpochynok-u-seli-abo-perspektivi-rozvytku-agroturizmu>> [Date of reference 8 Zhovtenia 2024].

Kutsevych V. V. (2009). *Arkhitekturno-planuvalna orhanizatsiia ta pytannia normatyvnoho zabezpechennia proektuvannia suchasnykh hoteliv*. Budivnytstvo Ukrainy. No. 8. S. 8–13.

Kutsevych V. V. (2014). *Arkhitekturna typolohiia hromadskykh budynkiv i sporud. Suchasni tendentsii rozvytku*. Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia. Vyp. 35. S. 376–383.

Panchenko T. F. (2009). *Turystychni seredovyshe: arkhitektura, pryroda, infrastruktura: monohrafiia*. K.: Lohos. 176 s.

Sait mista Zviahel (2019). *Shcho take mini-hotel?* Dostupno: [online] <<https://www.04141.com.ua/list/336050>> [Date of reference 14 Zhovtnia 2024].

Semykoliienova, S. V. (2005). *Osoblyvosti klasyfikatsii i hrupuvan hotelnykh pidpriemstv v Ukraini ta inshykh krainakh svitu*. Naukovi zapysky: t. 44.: Ekonomichni nauky. K.: Vydavnychy dim “Kyievo-Mohylianska akademiia”. S. 97–100.

Slavuta, O. I. (2000). *Napriamky reorhanizatsii diialnosti hotelnykh pidpriemstv Ukrainy*. KhKhKh nauchno-tekhnycheskaia konferentsiia prepodavatelei, aspyrantov y sotrudnykov KhHANKh: prohramma y tezysy dokladov. Ch. 3: Obshchestvenno-ekonomicheskyye nauky. Kh.: MON Ukrainy, KhHANKh. S. 26–27.

booking.com (2024). *Booking Holdings Inc., svitovyi lider u sferi onlain-turyzmu ta suputnykh posluh* [online]. Dostupno: <https://www.booking.com/index.ru.html?label=gog235jc-1BCAso6QFCE2dhhH10c2tpLXZ5dHJlYmVua3llKVgDaOkBiAEBmAehuaEXyAEP2AEB6AEBiAIBqAIDuAK_id->> [Date of reference 2 Zhovtnia 2024].

“London” Travel & Consulting (2008). *Otel Blakes v Londone* [online]. Dostupno: <<https://london.kiev.ua/oteli-5-zvezd/otel-blakes-v-londone.html>> [Data zvernennia 2 Zhovtnia 2024].

Karen Tina Harrison (2017). *What Are Boutique Hotels. About Travel* [online]. Dostupno: <<https://web.archive.org/web/20170103191829/http://luxurytravel.about.com/od/hotelandresorts/tp/What-Are-Boutique-Hotels.htm>> [Date of reference 2 Zhovtnia 2024].

MASON&WALES ARCHITECTS (2024). *Camp Glenorchy, Eco-Lodge* [online]. Dostupno: <<https://www.masonandwales.com/work/camp-glenorchy>> [Date of reference 2 Zhovtnia 2024].

Nochi (2024). *Morgans Hotel – A Morgans Original* [online]. Dostupno: <<https://morgans-new-york-hotel.nochi.com.ua/#lg=315935&slide=411896427>> [Date of reference 2 veresnia 2024].

Tripadvisor LLC (2024). *Fogo Island Inn* [online]. Dostupno: <https://www.tripadvisor.ru/Hotel_Review-g1453896-d4322085-Reviews-Fogo_Island_Inn-Joe_Batt_s_Arm_Fogo_Island_Newfoundland_and_Labrador.html> [Date of reference 16 Srpnia 2024].

Yana Luxury Travel (2024). *Whitepod Hotel* [online]. Dostupno: <<https://yana.kiev.ua/ru/hotels-9252-whitepod-hotel.html>> [Date of reference 16 Srpnia 2024].